

ENFERMIDADE HEMORRÁXICA EPIZOÓTICA - NOTA INFORMATIVA XERAL

Rev. 13/10/2023

INTRODUCCIÓN

A Enfermidade Hemorráxica Epizoótica (EHE) é unha enfermidade infecciosa producida por un **virus que se transmite aos animais a través da picadura de mosquitos do xénero *Culicoides spp.***, os mesmos mosquitos que transmiten a Lingua Azul.

Afecta especialmente a cervos, gamos e corzos aínda que tamén a bovinos e ovinos (moi raramente a cabrúns). **Non afecta ao home**, as persoas non se infectan nin pola picadura do mosquito transmisor, nin por contacto con animais infectados nin polo consumo de produtos de orixe animal (carne, leite...) destes animais.

Non é contaxiosa entre os animais; a única vía de transmisión, cando circula o virus, é a través da picadura dos mosquitos, e polo tanto a súa aparición nos animais se pode producir mentres o mosquito vector estea circulando no ambiente. Existe entón, un **período de circulación do vector (aproximadamente desde abril a decembro**, dependendo das condicións climáticas de cada ano) e un período de ausencia de circulación do vector, e por tanto de enfermidade, nos meses de inverno.

É unha enfermidade grave en cérvidos (principalmente cervos, menos en corzos ou gamos). No gando vacún pode presentarse clínica moderada, con febre, perda de apetito, edema facial (basicamente conxuntival), secreción ocular e/ou nasal, salivación, dificultade respiratoria, eritema ou descamación do fociño, coxeira e eritema do ubre, síntomas que normalmente desaparecen en aproximadamente 2 semanas. En todo caso, moitas veces as infeccións do gando bovino son subclínicas, non presentando síntomas.

Segundo os datos preliminares dos que dispón o Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación, obtidos nos últimos meses nas Comunidades Autónomas de Andalucía, Extremadura e Castela- A Mancha fundamentalmente, nas explotacións bovinas adoita presentar sintomatoloxía un número moi reducido de animais do rabaño. Os datos estimados amosan unha morbilidade media do 7,53%, cunha mortalidade media do 0.51%.

O gando ovino, aínda que pode infectarse, é pouco sensible á aparición de sintomatoloxía clínica. O gando cabrún é moi pouco susceptible á infección.

A pesar de que nas especies domésticas adoita cursar cunha sintomatoloxía leve, está incluída na listaxe de enfermidades de declaración obrigatoria na Unión Europea, que impón medidas en relación cos movementos de animais sensibles con orixe en zonas afectadas, co fin de evitar a súa propagación a outros territorios da Unión Europea.

Cómpre sinalar que **non existe vacina nin tratamento curativo específico fronte ao virus da EHE**, aínda que si é posible realizar tratamento sintomático aos animais que o precisen, e pódense administrar produtos que fortalezan o seu sistema inmunitario.

O padecemento da enfermidade confire inmunidade natural aos animais polo que é esperable unha menor incidencia da mesma en anos próximos.

EVOLUCIÓN E SITUACIÓN

A EHE está presente en América do Norte, Asia, África e Oceanía pero nunca fora notificada en Europa ata outubro de 2022, cando foi detectada en Córcega, Sicilia e tamén en novembro en España, nas provincias de Cádiz e Sevilla.

No noso país, a partir do mes de xullo de 2023, conforme comezou a circular de novo o mosquito transmisor no ambiente, apareceron novos casos no sur da península, expandíndose progresivamente novos focos por todo o territorio peninsular.

En Galicia o 20/09/2023 foron notificados os dous primeiros focos de EHE localizados en dúas explotacións bovinas das comarcas veterinarias de A Coruña e As Pontes, en concreto nos concellos de Abegondo e A Capela. **Dende este momento todo o territorio de Galicia é considerado zona restrinxida (ZR) de EHE.**

No mapa que se xunta pódense ver en cor rosada as zonas de España que a 10/10/2023 presentan **restricións ou condicións de movementos de bovinos, ovinos e cabrúns**, debido á existencia de focos de EHE:

Nestas zonas, que actualmente abarcan toda a España peninsular, está restrinxido o movemento directo para vida (non así para sacrificio) cara a outros Estados membros

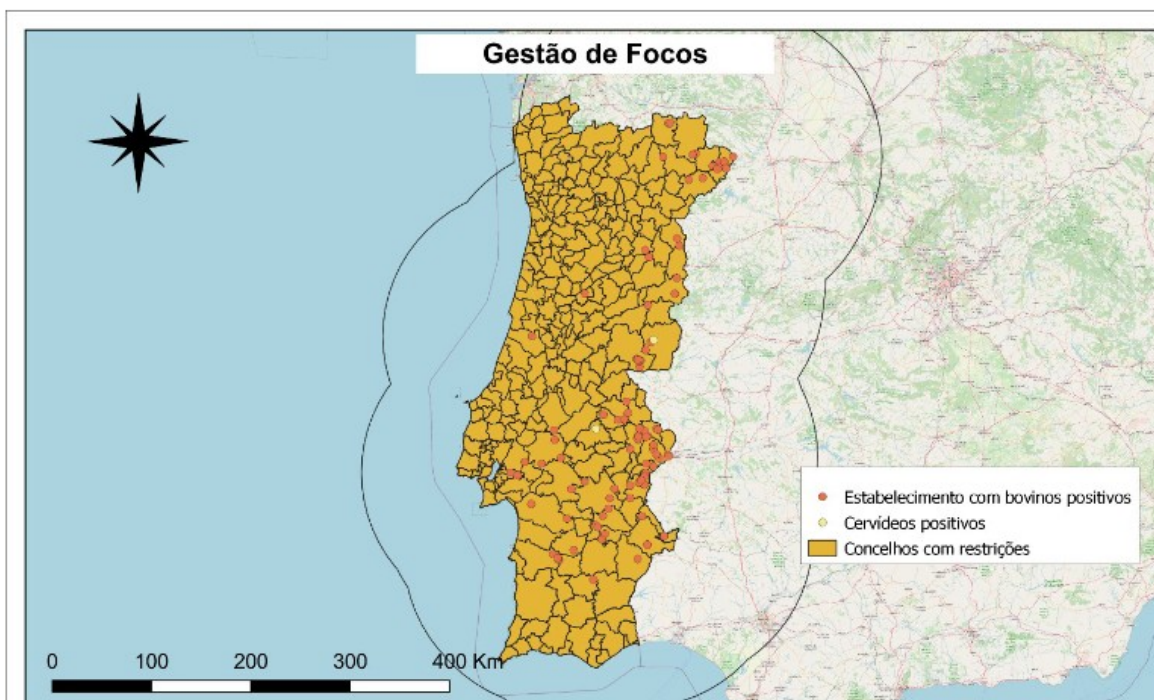

da UE de animais bovinos, ovinos e cabrúns, de acordo co establecido no Regulamento Delegado (UE) 2020/688 da Comisión, de 17 de decembro de 2019. A Comisión Europea ten previsto flexibilizar estas condicións, polo que é esperable que nos próximos meses os requisitos de movemento sexan menores.

Como excepción, o 9/10/2023 asinouse o Acordo Hispano-Francés, que posibilita, en determinadas condicións, o movemento para vida de animais bovinos, ovinos e cabrúns entre ambos países.

Igualmente o 11/10/2023 asinouse o Protocolo Hispano-Portugués sobre as condicións sanitarias relacionado coa EHE para os movementos para vida entre Portugal e España de ruminantes de zonas afectadas. Permítese o movemento libre de animais das especies sensibles á EHE entre as zonas restrinxidas de ambos países, independentemente de que se trate de época estacionalmente libre do vector ou non **sempre que os animais obxecto do movemento non teñan síntomas da enfermidade e os vehículos de transporte estean desinsectados.**

Nestes momentos todo o territorio peninsular portugués e español é zona restrinxida fronte a EHE.

Mapa de situación de Portugal a [06/10/2023](#)

Respecto aos movementos nacionais dende a zona afectada cara a zona libre, os vehículos deben estar desinsectados, e no caso de traslados para vida, os animais deben ir tratados cun repelente ou desinsectante, e sempre con ausencia de sintomatoloxía nos animais.

MEDIDAS A LEVAR A CABO

As únicas medidas preventivas posibles a levar a cabo respecto a esta enfermidade serán as encamiñadas a eviten o contacto dos animais co mosquito vector, que é a única vía de infección.

Recomendamos a aplicación das seguintes medidas, sempre que sexa posible:

- Evitar a existencia de posibles zonas de cría do mosquito transmisor nas explotacións, fundamentalmente zonas con lama ou materia orgánica húmida, de predilección para estes mosquitos.
- Utilizar preventivamente desinsectantes ou repelentes nas instalacións, nos medios de transporte ou nos animais, nos casos que se considere oportuno.
- Sempre que sexa posible, protexer as aberturas das instalacións nas que estean albergados os animais con mallas con diámetro de paso igual ou inferior a 5mm, e preferentemente tratadas con insecticidas

Os requisitos de movementos de animais e as recomendacións de protección fronte o vector, **manteranse ata que chegue o período de ausencia de circulación do mosquito no ambiente, que esperamos comece no mes de decembro.**

No caso de detectar animais con sintomatoloxía compatible coa enfermidade, debe comunicarse esta circunstancia de xeito inmediato aos Servizos Veterinarios Oficiais (SVO) da Consellería do Medio Rural.

Nestes enlaces pódese atopar máis información sobre esta enfermidade:

<https://mediorural.xunta.gal/gl/temas/gandaria/sanidade-animal/programas-oficiais/enfermidade-hemorragica-epizootica-ehe>

https://www.mapa.gob.es/es/ganaderia/temas/sanidad-animal-higiene-ganadera/sanidad-animal/enfermedades/hemorragica-epizootica/Enfermedad_hemorragica_epizootica.aspx#:~:text=Lista%20de%20insecticidas%20de%20uso%20en%20entorno%20ganadero

Para calquera aclaración, poden contactar cos servizos veterinarios oficiais nas Oficinas Rurais da Consellería do Medio Rural.

Santiago de Compostela, **13 de outubro** de 2023

Servizo de Sanidade Animal – Subdirección xeral de Gandaría

Dirección Xeral de Gandería, Agricultura e Industrias Agroalimentarias